

Duhovna komponenta medicinski pomognute oplodnje

Marina MARINović*

Temi medicinski pomognute oplodnje pristupit ću kao terapeut s dugogodišnjom praksom u Centru za duhovnu pomoć, koji je specijaliziran za pružanje duhovne terapijske pomoći u traumama čovjekove duhovne duše, kao i za liječenje čovjekovih duhovnih patoloških stanja.

U Centru se terapijski djeluje na uklanjanje naslijeđenih sklonosti bolestima kroz duhovno područje, na liječenje besmisla i poroka, na ozdravljenje duhovnih bolesti koje nastaju zbog pomanjkanja ljubavi u najranijoj dobi, na ozdravljenje duhovnih struktura, trauma i patnja, zatim na ispravljanje iskrivljenih moralno-etičkih stavova i ponašanja, na ovisnosti, te na somatska i psihička oboljenja kojima je uzrok u duhovnom području.

U terapijskom radu primjenjuje se autentični hrvatski model nazvan *hagioterapija*, koji je razvio predstojnik Centra dr. Tomislav Ivančić, profesor fundamentalne teologije Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Hagioterapija je plod dugogodišnjeg teoretskog istraživanja i praktičnog rada u području čovjekove duhovne dimenzije. Želeći proširiti paletu mogućnosti pomaganja čovjeku-patniku, teorija je uspješno pretočena u praksu, a ujedno je otvoreno i potpuno novo područje u istraživanju ljudskog bića. Osim do sada poznatim somatskim i psihičkim patološkim stanjima, po prvi put je omogućen pristup i onim pneumatiskim. Metoda uz otkriće strukture čovjekove duhovne duše uzima u obzir anatomiju, fiziologiju i patologiju ili, još točnije rečeno, patofiziologiju duhovnih struktura, čime se zapravo razrađuje antropološka pneumatologija. Sredstva koja se pri tom koriste su ljudska i Božja riječ, molitva, sakramenti i metanoja, a terapija je namijenjena kako teistima tako i ateistima te nema ograničenja u odnosu na dob pacijenta.

U radu Centra polazi se od činjenice da je čovjek jedinstvena i nedjeljiva cjelina tijela, psihe i duha, ili tijela i duše, u kojoj je niži dio psiha, a viši duh. Upravo taj duhovni dio duše predmet je istraživanja i praktične primjene hagioterapije. Zbog neraskidive povezanosti tih triju područja, svaka bolest, pa i najmanje oštećenje, u jednom od područja ima posljedice i na ostala dva.

Život se ne može stvoriti u laboratoriju, za svaki život potrebne su žive stanice, a život sâm Božji je dar. Svaki čovjek ima svoju osobnost, ono po čemu je originalan i neponovljiv u odnosu na bilo kojeg čovjeka ljudske povijesti. Duh je potpun

* Mr. sc. dr. Marina Marinović, predsjednica udruge Centar za duhovnu pomoć, Vodnikova 2, Zagreb.

Predavanje održano na okruglom stolu pod naslovom »Raznoliki pristupi i vidici medicinski pomognutoj oplodnji« u Tribini grada Zagreba, Kaptol 27, 15. veljače 2005. godine.

trenutkom začeća, on ne raste i ne stari i vječiti je »sada«, te od začeća sve registrira.

Za duhovno područje važna je ljubav, pogotovo ona od začeća do treće godine života djeteta. Važno je da roditelji budu spremni za roditeljstvo, da se dijete začne iz ljubavi i da od svojih roditelja bude prihvaćeno i voljeno od prvog dana. Izostane li ljubav, kod djeteta će nastati objektivni manjak, ali manjak ljubavi može biti i subjektivna projekcija djeteta. No u oba slučaja posljedica je manjak povjerenja. Javlja se nesigurnost, pa se takvim osobama kasnije u životu može lako manipulirati, a rezultat svega je strah. Ulaskom u pubertet na taj način ranjena djeca reagiraju na dva načina: ili se povlače u sebe ili postaju agresivna, kada je to izraz kažnjavanja onih koji nisu htjeli, mogli ili znali pružiti im ljubav u početku života. Manjak ljubavi i manjak povjerenja uvijek je praćen i osjećajem krivice. Radi se o krivoj, nepravoj krivici, kada grižnja savjesti ako se pridruži neurozi dovodi do autoagresivnosti. Želja za samouništenjem može biti jasno artikulirana, no može biti i latentna te izražena kroz ulaženje u situacije opasne po život, npr. u ovisnosti, vožnju u pijanom stanju ili zanemarivanje uputa liječnika o uzimanju lijekova, ali isto tako i kroz bavljenje opasnim sportovima. Ne treba pri tom zaboraviti da osoba koja nije primila ljubav ne zna je ni dalje prenijeti.

U enciklici *Humanae vitae* papa Pavao VI. upozorava da mora postojati neraskidiva veza između smisla bračnog sjedinjenja i smisla rađanja. Metoda oplodnje in vitro ne poštuje nerazdvojivo dvojaki smisao bračnog čina, već je novi život rezultat laboratorijskog zahvata. Budući da u samom začeću nije prisutna ljubav, moguće su sve već prije nabrojene posljedice: manjak ljubavi i povjerenja, nesigurnost, strah, agresivnost, osjećaj krivice. Simptomi su u djetetu latentni, a doći će do izražaja kod prve veće stresne situacije u životu.

U Centru se sve više susrećemo s mladim osobama koje su začete medicinski pomognutom oplodnjom (MPO). Za devetogodišnju djevojčicu koja se od rođenja trzala u snu i koja je prošla svu medicinsku obradu i dobila uredne nalaze, od majke su, kroz upitnik kakav se radi u Centru, dobiveni podaci da je začeta u drugom pokušaju umjetne oplodnje. U terapiji se krenulo od liječenja posljedica načina začeća, te od straha majke od neuspjele trudnoće, a koji je, sa svim svojim posljedicama, kroz duhovno područje bio prenesen na novi život. Nakon što smo majku poučili kako će moliti za dijete, tj. kako će molitvom nadoknaditi ljubav i ojačati povjerenje te pomoći djetetu da se oslobodi straha, trzanje djevojčice je potpuno prestalo, a učiteljica je rekla majci da je po prvi put vidjela da se njena učenica smije.

Pomoć Centra traže i žene koje su bile na medicinski pomognutoj oplodnji. Kod njih smo zamijetili simptome postabortivnog sindroma (PAS). Trenutno na terapiju u Centar dolazi jedna žena kod koje je pet puta bezuspješno pokušana umjetna oplodnja. Kada je došla, bila je u teškoj depresiji, iako se već dvije godine liječila, a u braku su se pojavile razmirice. Nakon što smo prošli kognitivni dio terapije, odnosno objasnili joj gdje su uzroci njezinih tegoba i nakon što se odlučila za terapiju u aksiološkom dijelu, pristupilo se teološko–antropološkom dijelu terapije. Tek liječenjem njenih duhovnih rana, kada je kroz molitvenu terapiju po-

čela prihvaćati svoju situaciju i praštati, kada su se molile molitve otkupljenja i kada je prikazala sv. mise za nerođenu djecu, mir se vratio u kuću, a depresija se počela povlačiti. Nedavno je rekla da je po prvi put nakon četiri godine ponovno vidjela Sunce.

U praksi sam se susrela i s osobom čije je radno mjesto bilo vezano uz medicinski pomognutu oplodnju. Njezine tegobe počele su nedugo nakon što je došla na taj posao. Za sve se osjećala krivom, stalno se opravdavala i imala je potrebu dokazivati da nije kriva. Grižnja savjesti kojoj nije znala uzrok i koju nije povezivala s radnim mjestom, navodila ju je na najcrnje misli o oduzimanju života. Prelaskom na drugo radno mjesto i liječenjem rana u duhovnom području, a radilo se po principu duhovne obnove jer osoba nije bila vjernik, tegobe su potpuno nestale.

I da zaključim: gledano s duhovnog motrišta i prenijeto iz iskustva Centra za duhovnu pomoć, kod djece začete medicinski pomognutom oplodnjom, kod bračnih parova podvrgnutih toj metodi, te kod medicinskog osoblja koje je bilo uključeno u taj postupak, uočene su negativne posljedice u duhovnom području. Stoga je tom problemu nužan interdisciplinarni pristup.